

Αθήνα, 3.11.2006
Αρ. Πρωτ.233/3.11.06

Προς:

Αξιότιμη κυρία Μαριέττα Γιαννάκου
Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Αξιότιμο κύριο Κωνσταντίνο Ράμμα
Ειδικό Γραμματέα Θεμάτων Σπουδών,
Επιμόρφωσης και Καινοτομιών

Θέμα: «Χρήση κινητών τηλεφώνων στον σχολικό χώρο»

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Όπως ήδη γνωρίζετε, είναι συχνό φαινόμενο μαθητές να χρησιμοποιούν τα κινητά τους τηλέφωνα, προκειμένου να αποτυπώσουν, υπό μορφή φωτογραφίας ή βίντεο, σκηνές με συμμαθητές ή εκπαιδευτικούς. Ενίοτε οι αποτυπώσεις αυτές διακινούνται στη συνέχεια και ηλεκτρονικά. Εν όψει αυτού του φαινομένου, ο Συνήγορος του Πολίτη, με την ιδιότητά του ως **Συνήγορος του Παιδιού**, επιθυμεί να διατυπώσει τις απόψεις και τις προτάσεις του, καλώντας συγχρόνως το Υπουργείο Παιδείας να αντιμετωπίσει το σοβαρό αυτό ζήτημα, μέσω της διεξαγωγής ενός διαλόγου που θα οδηγήσει στη λήψη αποτελεσματικών μέτρων.

Όπως είναι γνωστό, η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του ΥΠ.Ε.Π.Θ. έχει εκδώσει εγκύκλιο (υπ' αρ. Γ2/4696 της 10.9.2001) με θέμα «Χρήση κινητών τηλεφώνων», στην οποία αναφέρεται ότι *«απαγορεύεται η χρήση των κινητών τηλεφώνων στις αίθουσες διδασκαλίας κατά τη διάρκεια των διδακτικών ωρών»*. Στην εν λόγω εγκύκλιο δεν υπάρχει κάποια πρόβλεψη σχετικά με τη χρήση των κινητών στο χώρο του σχολείου εκτός μαθησιακής διαδικασίας. Επιπλέον, δεν υπάρχει αντίστοιχη εγκύκλιος που να αφορά τη χρήση κινητών τηλεφώνων από μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο των επισκέψεών του σε σχολεία και του διαλόγου που εκεί αναπτύσσει με τους μαθητές, αλλά και μέσω αναφορών που έχει δεχτεί από πολίτες, ο Συνήγορος του Παιδιού έχει βρεθεί αντιμέτωπος με τα εξής δεδομένα, που αναδεικνύουν σημαντικές πτυχές του θέματος:

- Οι μαθητές υποστηρίζουν ότι χρειάζονται οπωσδήποτε τα κινητά τους τηλέφωνα προκειμένου να επικοινωνούν με τους γονείς τους σχετικά με την επιστροφή τους στο σπίτι ή για άλλες αναγκαίες συνεννοήσεις.

- Η σύγχρονη τεχνολογία και η αδυναμία ελέγχου του διακινούμενου υλικού επιτρέπουν τη διακίνηση, μέσω κινητών τηλεφώνων, πορνογραφικού υλικού και άλλων προσβλητικών εικόνων ή μηνυμάτων, πρακτική που είναι εξαιρετικά διαδεδομένη στις ημέρες μας, με θύματα εφήβους ή/και παιδιά δημοτικού.
- Εκπαιδευτικοί κάνουν χρήση των κινητών τους τηλεφώνων μέσα στην τάξη, χωρίς μάλιστα αυτό να επιβάλλεται για την αντιμετώπιση κάποιου έκτακτου ή επείγοντος ζητήματος.
- Εκπαιδευτικοί ανέχονται την χρήση κινητών ισχυριζόμενοι ότι αδυνατούν να επιβάλουν την απαγόρευσή τους, επειδή δεν υπάρχει σαφές κανονιστικό πλαίσιο που να υποδεικνύει τις ενέργειες στις οποίες πρέπει να προβούν.
- Υπάρχουν και περιπτώσεις εκπαιδευτικών που αφαιρούν από την κατοχή ενός μαθητή τη συσκευή του κινητού του τηλεφώνου, επειδή αυτός τη χρησιμοποιεί σε ώρα μαθήματος. Σε τέτοιες περιπτώσεις έχει συμβεί ο εκπαιδευτικός να διαβάζει τον κατάλογο των κλήσεων, παραβιάζοντας έτσι απόρρητα προσωπικά δεδομένα ή να παρακρατεί τη συσκευή ακόμη και μετά την αποχώρηση του μαθητή από το σχολείο.
- Υπάρχουν μαθητές /-τριες που φωτογραφίζονται ή βιντεοσκοποούνται χωρίς τη θέλησή τους και μέσω της απεικόνισης αυτής απειλούνται ή εξευτελίζονται από συμμαθητές τους.

Η χρήση των κινητών τηλεφώνων με κάμερα προκαλεί μια νέα μορφή θυματοποίησης στο χώρο του σχολείου και παρακαλύει την εύρυθμη λειτουργία του. Η αποτύπωση και διακίνηση εικόνων και άλλων προσωπικών δεδομένων μπορεί να συνιστά αξιόποινη πράξη όταν προσβάλλει την τιμή, την υπόληψη και την προσωπικότητα του απεικονιζόμενου. Επιπροσθέτως, όταν τα δεδομένα αυτά αποτυπώνονται και διακινούνται χωρίς τη θέλησή του η πράξη αυτή αποτελεί αδίκημα σύμφωνα και με τη νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων (Ν. 2472/1997).

Από την άλλη πλευρά, η χρήση των κινητών τηλεφώνων, ακόμη και η ακτινοβολία των συσκευών σε αναμονή, μπορεί να αποδειχθεί επικίνδυνη και να έχει εξαιρετικά βλαπτικές συνέπειες στην **υγεία** των χρηστών, ιδίως μάλιστα όταν πρόκειται για παιδιά κάτω των 12 ετών – όπως επισημαίνεται σε σύγχρονες επιστημονικές μελέτες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, ο Συνήγορος του Παιδιού, προτείνει τα εξής για την αντιμετώπιση της χρήσης κινητών τηλεφώνων στα σχολεία:

Να υπάρξει σαφής πρόβλεψη μέσα από εγκυκλίους για τις ενέργειες των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με τη χρήση κινητών τηλεφώνων στον χώρο του σχολείου. Οι εγκυκλίοι αυτές θα πρέπει να απαγορεύουν ρητά και τη χρήση των κινητών από τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια του μαθήματος, με μόνη εξαίρεση την ύπαρξη εκτάκτων υπηρεσιακών λόγων.

Ειδικότερα:

- Να εκδοθεί εγκύκλιος για την απαγόρευση της χρήσης κινητού τηλεφώνου από τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου (με την προϋπόθεση ότι έχει διασφαλιστεί η δυνατότητα εξωτερικής επικοινωνίας των μαθητών με τους γονείς ή τους νόμιμους κηδεμόνες τους μέσω καρτοτηλεφώνου ή με χρήση του υπηρεσιακού τηλεφώνου για έκτακτες ανάγκες). Οι μαθητές μπορούν να έχουν το τηλέφωνο κλειστό στην τσάντα τους και να το χρησιμοποιούν μετά το πέρας του σχολικού ωραρίου. Η έκδοση της εγκυκλίου θα πρέπει να συνοδεύεται από πρόταση για εκτενή **ενημέρωση και διάλογο** με τους Συλλόγους Γονέων και τους μαθητές για τις πολλαπλές αρνητικές συνέπειες της χρήσης των κινητών τηλεφώνων.
- Όσον αφορά τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, ήδη υπάρχει απαγόρευση που αφορά τη χρήση των κινητών τηλεφώνων από τους μαθητές κατά τις ώρες διδασκαλίας. Ως προς τη γενικότερη χρήση των κινητών τηλεφώνων εντός του σχολείου, είναι σημαντικό, αντί μιας απαγόρευσης με αμφίβολα αποτελέσματα, να υπάρξει μια **προτροπή διαλόγου** και θέσπισης **κανόνων αυτοδέσμευσης** από την κάθε εκπαιδευτική κοινότητα, με συμμετοχή όλων των παραγόντων της (εκπαιδευτικών – μαθητών – γονέων). Μέσα από την έκφραση απόψεων και τη συμμετοχή των μαθητών στον διάλογο, που είναι και η πεμπτοσύνη της λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων, μπορεί να προκύψουν εξαιρετικές ιδέες και καλές πρακτικές για να αντιμετωπισθεί ένα σύγχρονο πρόβλημα, χωρίς εντάσεις και ακρότητες. Έτσι μπορεί να υπάρξει μια ουσιαστική συμβολή στην πρόληψη της θυματοποίησης των μαθητών από τη χρήση κινητών τηλεφώνων, αλλά και στην αποτροπή συγκρούσεων και περαιτέρω παραβιάσεων που προκύπτουν συχνά λόγω της επιπόλαιας αντιμετώπισης του ζητήματος. Για τον λόγο αυτό είναι σκόπιμο να υπάρξουν συγκεκριμένες οδηγίες του Υπουργείου προς όλα τα σχολεία.

Στον ανοικτό δημόσιο διάλογο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ο Συνήγορος του Παιδιού είναι διατεθειμένος, εφόσον προσκληθεί, να συμβάλει με τις απόψεις και την εμπειρία του.

Αναμένοντας τις σχετικές ενέργειες του Υπουργείου σας, είμαστε στη διάθεσή σας για συνεργασία και για κάθε πληροφορία ή διευκρίνιση σχετικά με το ζήτημα.

Με τιμή,

Γιώργος Καμίνης
Συνήγορος του Πολίτη

Γιώργος Μόσχος
Βοηθός Συνήγορος
για τα Δικαιώματα του Παιδιού